

“Bizimlə üz-üzə gəlmək düşmən üçün dəhşət idi”

Məktəbdə müəllimdi. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetini bitirib Masallıda bir kənd məktəbinə müəllim təyin ediləndən – 2016-cı ildən bəri xalqların, millətlərin, dövlətlərin tarixi keçmişini öyrədir gələcək nəs-lə. Şagirdlərinin tarixə hər ekskursiyasına eyni həvəs, eyni maraqla bələdçilik edib indiyə qədər. Yalnız bir xalqın son 30 illik tarixi-

nə ekskursiyadan zövq ala bilmirdi. Universiteti bitirəndən bəri Şuşanın, Xocalının, Cəbrayılın, Laçının, Qubadlının işğal tarixlərini əzbərlətdirirdi şagirdlərinə. Buna özünü məcbur hiss edirdi. Axı, gələcəyimizi təhvil verəcəyimiz nəsil nəyin nə olduğunu bilməli, kimin kim olduğunu tanımalıydı.

⇒Ardı səh.9

Azərbaycan müəllimi.- 2021.- 2 aprel.- S.1; 9.

Qarabağ gündəliyi

“Bizimlə üz-üzə gəlmək düşmən üçün dəhşət idi”

← Əvvəli səh.1

Tanıdarkən bu dünyanın belə gəlib, belə getməyəcəyini də vurğulamağı unutmurdu. Getmədi də. Vəziyyət dəyişdi. Və vəziyyətin dəyişməyində özü də iştirak elədi. Artıq yazılmasında iştirak etdiyi tarixi qüurla şagirdlərinə öyrədəcək. Söhbət Masallının Qarğalıq kənd Ə.Vəliyev adına tam orta məktəbinin tarix müəllimi Ceyhun Qurbanov-dan gedir.

Qızıma deyin...

1989-cu ildə doğulub. Masallıda müəllim işləsə, orada qeydiyyatda olsa da, Bakıda anadan olub, böyük şəhərdə böyüyüb, təhsil alıb. Qaydasız döyüş və boksla məşğul olub. Qaydasız döyüş üzrə Bakı çempionu, respublika finalçısı olub. Elə iş həyatına da Bakıda qatılıb. Müxtəlif sahələrdə işləsə də, müəllim olmaq həvəsindən vaz keçməyib. İngilis və rus dillərini səlis bilən Ceyhun Qurbanov müəllim olmaq üçün böyük şəhərdən Masallının kəndinə gəlib. Əvvəlcə müəllim olub, sonra ata. Bir qız atası tarix müəllimi uğur hekayəsinə bir də Qarabağ qazisi statusunu əlavə edib.

Universiteti bitirəndən sonra hərbi xidmətə gedib. Kəşfiyyatçı tağım komandiri olaraq 2011-ci ildən 2013-cü ilədək xidmətdə olub. 2016-cı ilin aprel döyüşləri başlayanda Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə müraciət edib. Ancaq çağırılmayıb. 2020-ci ilin sentyabrında Dövlət Xidmətinə gedərək istəyində ısrar edib: “Sentyabrın 27-də rayon mərkəzinə getmişdim. Marşrutda eşitdim ki, Qodman kəndinə şəhid gəlib. Özü də kapitandır. Marşrutdan Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin yanında düşdüm. Müəllim yoldaşım da yanımdaydı. Məni əsgərlərin qeydiyyatdan keçdiyi tərəfə yönləndirdilər. Dedim əsgər deyiləm, zabitem. Bu dəfə də dedilər ki, bir az gözləməliyəm. Artıq dözə bilməzdim. Odur ki, gözləmək istəmədiyimi deyib getməkdə ısrar elədim. Xidmətin rəhbərliyi nə qədər müddətə gələ biləcəyimi soruşdu. Dedim, 2 saata gələ-rəm. Razılaşdılar. Evə gəldim. Ata-anama xəbər vermədim.Qızımla vidalaşdım. Şəhid olsam, qızıma göstərsinlər deyər bir video hazırladım.Tez vidalaşıb çıxdım. Avtobuslara mindiyimiz vaxt isə bizi yola salmağa gələnlər arasında rayon ağsaqqallarından biri ilə görüşdüm. Ona da şagirdlərimi tapşırıdım. Şəhid olsam, bu xəbəri onlara çatdırmağını, müəllimlərinin Qarabağın azad olunmasında iştirak edərək şəhid olduğunu söyləməyini xahiş etdim”.

7 əsgərlə 2 zirvə

Beləliklə, Qarğalıq kəndinin tarix müəlliminin kəşfiyyatçı zabıt günləri başlayıb. Əvvəlcə Cəbrayılın, sonra isə Qubadlının işğaldan azad edilməsi uğrunda döyüşlərə qatılaraq yaralandığı günə – noyabrın 1-nə qədər ömrünə şərəfli səhifələr yazdı: “4-5 dəfə başçıq etdiyim qrupla düşmənin içərisinə girdik. Dəfələrlə çətin tapşırıqların öhdəsindən məharətlə gəldik”.

Çətin tapşırıqları itkisiz icra etdiyi vaxt da oldu, mühasirəyə düşüb şəhid versələr də, əldə etdikləri mövqeyi tərk etməyərək ölümü gözlədikləri anlar da. İndi o anlar ömrünün acılı, bir o qədər də qüurlu xatirələridir: “Yaddaqaalan tapşırıqlarımızdan birini az əsgərlə itkisiz icra etdik. Səhərə qədər zirvə götürülməliydi. Çətin zirvələrdən biri idi. Bu tapşırığı yerinə yetirə biləcəyimi deyəndə bunun üçün nə qədər əsgər istədiyimi soruşdular. Dedim 7 əsgərlə. Komandir zərəfat elədiyimi düşünərək, “zarəfat yeri deyil” dedi. Ona sözlərimin zərəfat olmadığını dedim və seçdiyim əsgərlərlə döyüş tapşırığının icrasına yollandım. Qarşımızda 2 zirvə vardı. Tapşırığımız onlardan birini almaq idi. Əsgərlərimlə hədəfimiz olan zirvənin arxasına fırlandıq. Özü də çox çətin yolla. Yoxuşla palıd meşəsindən keçməliydik. Yolda yoğun kollar vardı. Həmin tıkanlı kolları əllə yarmaq mümkün deyildi. Kürəyimlə yanb yol açır, əsgərlər keçəndən sonra mən yola davam edirdim. Bu çətinliyə baxmayaraq, ikinci zirvənin ətəyinə çatdıq. Yolda ikinci zirvənin müdafiəsində boşluqlar müşahidə etdim. Orada həmin zirvələr üçün strateji əhəmiyyətli yol keçir. Yolun nəzarətsiz olduğunu gördüm. Ona görə də ikinci zirvəni də ələ keçirdik. Əməliyyat başa çatandan sonra əlaqə yaradıb işarə verdiyimizi dedim. Komandir işarənin ermənilərdə olan zirvədən gəldiyini dedi. Bu zaman ona ikinci zirvəni də ələ keçirdiyimizi, tapşırığı itkisiz icra etdiyimizi qüurla söylədim”.

Generalla çiyin-çiyinə

General Mais Barxudarovla döyüşmək, ondan tapşırıq almaq gənc zabıt üçün xüsusilə qürurvericidir: “On çətin yollarla, minamıyot atəşi altında gedib hədəfə çatanda götürdük ki, Barxudarov

artıq ordadır. Təəccüblənirdik. Çətinliklərə baxmayaraq maksimum sürətlə gəlir, ancaq yenə generaldan sonra çatırdıq”.

Generaldan aldığı döyüş tapşırıqlarını xatırlayan tarix müəllimi bu xatirələrini qoruyub saxlayacaq. Qubadlıda icra etdiyi çətin tapşırıqlardan birini aldığı o günü xatırladığı kimi: “General zabitlərin sırasının qarşısına keçib 1 könüllü lazım olduğunu dedi. Mənimlə yanaşı, başqa zabitlər də irəli çıxdıq. Məndən neçə əsgərim olduğunu soruşdu. Ona 25 əsgərim, onlardan 20-nin tam döyüş hazırlıqlı olduğunu bildirdim. Həmin döyüş tapşırığına 10 əsgərlə getdim. Qubadlıdakı yüksəkliklərdən biri uğrunda döyüşəcəkdik. Tapşırığımız minamıyot atəşi altında çətin və təhlükəli yolu güllə atmadan sürətlə keçib həmin yüksəkliyin olduğu dağın ətəyinə çatmaq idi. Biz o yola keçərkən öz mövqələrimizdən dəstək lənəcəkdik. Bizim mövqələrdən atəş açaraq ermənilərin diqqətini yayındıracaqlar, biz isə sürətlə dağa yaxınlaşaraq yüksəkliyi alacaqdıq. Hər atəşdən sonra 1-1.5 saniyə vaxtımız olur ki, 3-5 metrliyimizə düşən minamıyotun qəlpələrindən yaymaq. Keçəcəyimiz yolda, sadəcə minamıyot atəşindən deyil, həm də PK atəşindən yayınmalıydıq. Yan-yörəməz güllələr səpələnir, biz heç nəyə baxmadan sürətlə hərəkət edirdik. Zirvəni ələ keçirməyimizlə böyük bir əraziyə nəzarəti götürəcəkdir, bununla da həmin yüksəkliyin təsiri altında qalan erməni mövqələrini də zərərsizləşdirmək imkanı əldə edəcəkdik. Tapşırığı uğurla yerinə yetirdik və zirvəni ələ keçirdik”.

Mühasirə

Çətin tapşırığı icra edib hər hansı mövqeni ələ keçirməklə iş bitmirdi. Olduğun mövqeyi qoruyub saxlamaq da onu almaq qədər önəmli idi. Bəzən itkisiz alınan zirvənin müdafiəsi qanlı olurdu: “Aldığımız mövqədə çox az qüvvə ilə gözləməyə davam etdik. Qarşımızdakı erməni mövqələri ilə aramızda çox az məsafə vardı. Ermənilərə ərzaq gətirən maşın bilmədən bizim olduğumuz yerə

qədən geri çəkilə bilməzdik. Qazandığımız heç bir mövqeni tərk etməyi düşünmədik”.

Böyük qələbəyə gedən yol

Nəhayət, o günü, noyabrın ilk gününü xatırlayır. 3 nəfər döyüşçüylə birlikdə minaya düşüb yaralandıqları həmin günü. Mühasirədən çıxıb növbəti döyüş tapşırığına gedərkən ayaqları altında qalıb dostlarından ayaqlarını alan, onun isə yarananmağına səbəb olan o minalar böyük zəfərə can atan 3 qəhrəmanın yolunu kəsdi. Üçü də yerdədir. Döyüşçü yoldaşlarının ayaqlarını itirdiyini görür. Özünün də ayaqlarında ağrı hiss edir. Döyüşü davam etdirirlər. İtirdikləri hər nə, hansı bədən əzaları olur olsun, döyüş əzmini itirmirlər.

Qələbə xəbərini mülaliçə aldığı hospitalda alıb. Qazi dostları ilə qeyd edib böyük günü.

O, artıq qazi müəllimdir. Keçdiyi döyüş yolu qəhrəmanlıq xatirələri ilə doludur: “Hücumə keçəndə qışqırırdıq. Səsimizlə canlarına vəlvələ salırdıq. Səsimizi eşidəndə artıq bildirdilər başlarına nə gələcəyini. Elə həyəcanlanırdılar ki, silahlı hara tuşlayacaqlarını belə müəyyənləşdirə bilmirdilər. Bizimlə üz-üzə gəlmək düşmən üçün dəhşət idi. Təsəvvür edin ki, 7 metr məsafədə erməni əsgəri bizi vura bilmirdi. Ən yaxın məsafədə onlar həyəcandan silahlı göyə tutub atəş açırdılar. Dəfələrlə səngərlərində içki və psixotrop maddələr olduğunu görmüşük. Qorxularını bu yolla yenməyə çalışırdılar. Bizim 25 nəfərlik qrupda əsgərlərin 7-8 nəfəri döyüşdə Rembo kimi idi. Ancaq bu qədər döyüşə qatıldım, ermənilərin içərisinə girdik, bu ruhu, döyüşkənliyi onlarda görmədim. Qarşımızda nə qədər aciz olduqlarını göstərirdilər”.

Kənd müəllimi deyir ki, şəhid və yaralılarıza münasibətimizlə də fərqlənirdik düşməndən: “Heç vaxt döyüş dostlarımızı meydana qoymazdıq. Hara getsək, çiyinimizə götürüb gedirdik. Biz şəhidlərimizi başımızın üstündə daşıyırdıq. Ancaq onlar meydanda qoyub qaçırdılar”.

Məktəbə qayıdanda

Ceyhun müəllim artıq doğma məktəbinə qayıdıb. Daha işğal tarixindən yox, qəhrəmanlıq, zəfər tarixindən bəhs edəcək şagirdlərinə: “Ən çox ona sevinirəm ki, artıq işğal tarixini yox, Şanlı Zəfər tarixini şagirdlərimə əzbərlətdirəcəyəm”.

Ceyhun müəllim artıq yeni nəslin qarşısında başısağrı olmadığımızın, onlara qürurverici tarix miras qoymağımızın haqlı qürurunu yaşayır: “Qürur duyuram ki, tarix yazan müəllimlərdən biriyəm”.

Tarix müəllimi ölkə Prezidentinin sərəncamı ilə “Cəsur döyüşçü”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Qubadlının azad olunmasına görə” və “Vətən müharibəsi iştirakçısı” medalları ilə təltif edilib.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI